

ChristenUnie brengt staatshuishoudboekje op orde

Financiële onderbouwing verkiezingsprogramma: solide, sociaal en duurzaam

Hoe komen we de financiële crisis en de economische malaise te boven, hoe krijgen we de overheidsfinanciën weer in het gareel en hoe doen we dat op een christelijk-sociale en dus ook duurzame wijze? De antwoorden op deze vragen stonden centraal bij de financiële onderbouwing en uitwerking van het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie.

De opgave

Allereerst roepen we in herinnering voor welke opgave ons land staat. Hoewel de economie voorzichtig herstelt van de enorme klappen die ze heeft gekregen, staan overheid en samenleving voor de grote uitdaging de gaten, die als gevolg van de kredietcrisis zijn geslagen, te dichten: gestegen werkloosheid, een recordaantal faillissementen en flink uit het lood geslagen overheidsfinanciën. De staatsschuldteller staat inmiddels op bijna 70% van het BBP (bruto binnenlands product), in 2015 zal het financieringstekort bij ongewijzigd beleid altijd nog zo'n 2,9% van het BBP bedragen en het houdbaarheidstekort is onder invloed van de slechte budgettaire uitgangspositie en de toenemende levensverwachting opgelopen tot 4,5% van het BBP (ca. € 29 miljard). Als nu niet wordt ingegrepen in de staatshuishouding zal de schuldenberg blijven groeien en wordt de rekening bij jongere en toekomstige generaties gelegd. Niets doen is dus geen optie

Een christelijk-sociaal antwoord

Het kader waarbinnen deze opgave tegemoet moet worden getreden is de christelijk-sociale samenlevingsvisie van de ChristenUnie, zoals onder andere in het vorige nummer van Denkwijzer was te lezen¹. Gezondmaking van het staatshuishoudboekje gaat bij de ChristenUnie hand in hand met investeren in vertrouwen tussen overheid en samenleving. Dat betekent dat we niet alleen maar komen met bezuinigingen, maar ook investeren in gezonde gezinnen, veilige wijken, in goed onderwijs, in informele zorg en in duurzaamheid en waar nodig voeren we hervormingen door: op de woningmarkt, in de zorg en bij de pensioenen. Het is de komende jaren de kunst de overheid slanker en slimmer te maken; tegelijkertijd dient zij een schild voor de zwakken te blijven.

16 miljard

Bij de presentatie van het verkiezingsprogramma op 6 april jl. heeft de ChristenUnie naar buiten gebracht dat zij de overheidsfinanciën ten opzichte van het basisscenario van het CPB in 2015 wil hebben verbeterd met 16 miljard euro. Deze 16 miljard tekortreductie zou de resultante moeten zijn van een pakket hervormingen, bezuinigingen en in geringere mate lastenmaatregelen. De voorgestelde bezuinigingen en hervormingen moesten er ook voor zorgen dat de overheidsfinanciën op lange termijn houdbaar zouden worden.

De vraag of de ChristenUnie deze ambitie daadwerkelijk realiseert is inmiddels van een positief antwoord voorzien. Wanneer u dit leest is namelijk door het Centraal Planbureau (CPB) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) *Keuzes in Kaart 2011-2015* uitgebracht, een analyse van de economische en duurzaamheidseffecten van de verkiezingsprogramma's. Het CPB en het PBL hebben onderzocht wat het christelijk-sociale antwoord van de ChristenUnie op de financieel-economische crisis voor effecten heeft en die zijn op de voor de ChristenUnie belangrijke punten ronduit goed. De inkomsten en uitgaven zijn in 2015 nagenoeg weer in evenwicht. Voor de lange termijn voldoet de ChristenUnie ruimschoots aan de houdbaarheidsopgave. De lasten worden naar draagkracht verdeeld. En de economie wordt daadwerkelijk duurzamer².

¹ Een tipje van de sluier, het nieuwe conceptverkiezingsprogramma, Denkwijzer, april 2010.

² Zie voor de financiële onderbouwing van het verkiezingsprogramma www.ChristenUnie.nl en zie voor *Keuzes in Kaart 2011-2015* www.cpb.nl.

Maatregelen

Tegenover ruim 25 miljard aan ombuigingen staat ruim 8 miljard aan intensiveringen. Een greep uit de ombuigingen: we bezuinigen op het openbaar bestuur door loonmatiging³; een lagere afdracht aan de EU. De kinderopvangtoeslag wordt meer afhankelijk van daadwerkelijke arbeidsparticipatie, de wegeaanleg wordt beperkt tot het oplossen van de grootste knelpunten, het profijtbeginsel in het cultuurbeleid krijgt meer accent en er komen de nodige doelmatigheidsprikkelers in het onderwijsbeleid. De christelijk-sociale zorgvisie leidt er toe dat ombuigingen vooral worden gevonden door meer doelmatigheid, maatschappelijk verantwoorde inkomens bij medisch specialisten en een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering bij de zorginstellingen (bedrijven mogen concurreren, maar winsten in de zorg vloeien terug in de zorg). Een deel van de zorg wordt waar mogelijk opgevangen binnen de eigen kring en er wordt meer geld geïnvesteerd om te bevorderen dat deze zorg er ook echt komt. Het uitgangspunt *'bijdragen naar draagkracht'* leidt tot de keuze de nominale zorgpremie om te zetten in een inkomensafhankelijke premie. Zo verdwijnt de omslachtige zorgtoeslag.

Tegelijk wordt geïnvesteerd. In: onderwijs (1,8 miljard); waterveiligheid, openbaar vervoer, de binnenvaart en een kilometerheffing (ca. 1 miljard), veiligheid (600 miljoen), jeugd en gezin (400 miljoen), in duurzaam ruimtegebruik en hernieuwbare energie. Het budget voor ontwikkelingssamenwerking blijft 0,8% van het BNP. We nemen onze verantwoordelijkheid voor vrede en veiligheid (nationaal en internationaal) serieus door niet te bezuinigen op defensie.

De lasten ontwikkelen zich gematigd: de crisis- en hersteltax (1% BTW-verhoging voor niet primaire levensbehoeften) loopt immers ultimo 2013 weer af, maar heeft dan wel de rentelasten op de staatsschuld met honderden miljoenen teruggebracht. Per saldo betalen de burgers in 2015 iets meer lasten dan nu, onder andere door een eerlijker vormgeving van de hypotheekrenteaftrek. Bedrijven betalen ook iets meer, vooral door de introductie van een bankenheffing en een hogere kilometerprijs voor vrachtwagens (beide 1 miljard).

Effecten

Het ChristenUnie-programma verbetert de houdbaarheid van de overheidsfinanciën met 5,5% BBP (ca. 35 mld) en dat is beduidend meer dan de opgave van 4,5% BBP (29 mld) die het CPB nodig achtte. De helft van het houdbaarheidseffect wordt veroorzaakt door de structurele verbetering van het EMU-saldo in 2015 met 16 miljard euro. De andere helft is het gevolg van de hervormingen op de woningmarkt, in de zorg en bij de pensioenen.

De werkgelegenheid neemt ten opzichte van het basispad toe met bijna 100.000 arbeidsjaren en hierdoor daalt de werkloosheid. Intensiveringen in het onderwijs leiden tot minder schooluitval, beter rekenonderwijs en verantwoorde studiekeuzes en op lange termijn tot meer economische groei.

De resultaten voor de bereikbaarheid zijn uitstekend. Het autogebruik neemt ten opzichte van het basispad af met 10-15%, het OV-gebruik neemt 5 tot 10% toe; de voertuigverliesuren (verspilde productiviteit door fileoponthoud) nemen liefst 45% af.

Nog enkele andere scores op het gebied van duurzaamheid: de broeikasgassenuitstoot neemt met bijna 40 Megaton CO₂ af in 2020. De gestelde doelen voor hernieuwbare energie en energiebesparing worden nagenoeg gehaald. Op het gebied van milieu en natuur doet het ChristenUnie-programma het vooral goed als het gaat om de reductie van stikstoffen, nitraten en ammoniak en bereiken we gunstige effecten voor natuurkwaliteit en (nationale) landschappen.

Gaat het dan allemaal zo gemakkelijk? Natuurlijk niet. Bepaalde ombuigingen zullen we echt merken. Burgers zullen meer zaken zelf moeten organiseren of deels zelf moeten betalen. Daarnaast zullen

³ Het CPB honoreert loonmatiging weliswaar niet, maar de ChristenUnie is er van overtuigd dat de komende jaren kan worden bezuinigd in de collectieve sector door lonen te matigen en hiermee banen te behouden.

burgers en bedrijven samen voor ongeveer 6 miljard euro aan extra belastingen en premies moeten gaan betalen. Al met al zal de gemiddelde koopkracht van huishoudens de komende jaren niet veranderen. De ChristenUnie verdeelt de lasten daarbij zodanig, dat de koopkracht van de laagste inkomensgroepen er zeker nog op vooruit zal gaan en van de hoogste inkomensgroepen erop achteruit.

ChristenUniek

De ChristenUnie bezuinigt meer dan de partijen ter linkerzijde en hervormt meer dan de partijen ter rechterzijde. Kortom, de combinatie van én solide én sociaal én duurzaam is goed mogelijk. Solide, want we bezuinigen verantwoord, maar tegelijk daadkrachtig, we tonen lef door te hervormen en hiermee brengen we het staatshuishoudboekje op orde. Sociaal, want we leggen de verantwoordelijkheden daar waar ze horen, we verdelen de lasten naar draagkracht en we schuiven de rekening niet door naar de volgende generatie. Duurzaam, want Nederland wordt wat betreft energievoorziening, mobiliteit en ruimtegebruik duurzamer. De ChristenUnie toont met haar verkiezingsprogramma en de bijbehorende financiële onderbouwing over een warm kloppend christelijk-sociaal hart te beschikken met een flink portie lef en compassie. Kortom, een partij waaraan u op 9 juni met een gerust hart uw stem kunt toevertrouwen.

Pieter Grinwis (politiek assistent Tineke Huizinga) en Jacob Pot (ambtelijk secretaris Tweede Kamerfractie ChristenUnie).

Samen met de kandidaat-Kamerleden Carola Schouten en Reinier Koppelaar hebben zij zorg gedragen voor de financiële onderbouwing en uitwerking van het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie.